

Den Haag, 30 oktober 2019

Geachte leden van de Commissie Toekomst Accountancysector,

Wij hebben met belangstelling uw tussentijdse rapportage gelezen, waarin u met voorlopige bevindingen en aanbevelingen komt gericht op de toekomst van de accountancysector.

Via deze brief wensen wij gebruik te maken van de mogelijkheid om een reactie te formuleren op uw voorlopige rapportage.

Als eerste zullen wij reageren op een aantal aanbevelingen die in het rapport vermeld staan. Vervolgens gaan wij nog in op een aantal overige aandachtspunten.

1. Aanbevelingen

Onder punt 7. wordt aanbevolen dat de meerderheid van het orgaan dat het beleid van een accountantsorganisatie bepaalt moet bestaan uit controlerend accountants. Dit is niet wenselijk. In de mkb-praktijk zijn veelal gemengde kantoren actief, die naast controle ook samenstel-fiscale werkzaamheden verrichten. Dit gemengde karakter ziet men ook terug in de bestuursamenstelling van de accountantsorganisatie. Een meerderheid van controlerende accountants die het volledige beleid bepalen is niet werkbaar en past niet bij de huidige samenstelling aan werkzaamheden. Dit kan ook anders worden vormgegeven door de juridische eindverantwoordelijkheid van het beleid van accountants die betrokken zijn bij niet-oob-vergunninghoudende werkzaamheden neer te leggen bij controlerend accountants die eigenaar zijn van de entiteit die (alleen) wettelijke controletaken verricht (Audit-only?)

Onder punt 9 wordt aanbevolen dat de toezichthouder of de minister de bevoegdheid krijgt een aanwijzing te geven waarbij een accountantsorganisatie aan een controlecliënt wordt toegewezen. De mkb-praktijk leert dat een dergelijk geval vanuit kosten oogpunt een mogelijk kostprijsverhogend effect met zich kan meebrengen. Daarbij zou meer moeten worden stilgestaan bij de oorzaak van het niet kunnen contracteren van een accountant. Het dwingend aanwijzen van een accountant die verplicht wordt te controleren is in strijd met het recht van vrij ondernemen binnen de accountantssector.

Onder punt 10 en 11 wordt het begrip openbaar belang genoemd. Het zou goed zijn om onderzoek te doen binnen het maatschappelijk verkeer wat gezien wordt als openbaar belang. Afhankelijk van deze uitkomsten in relatie tot de omvang van deze groep zou gekeken moeten worden naar het huidige aantal oob-vergunninghoudende kantoren en de wettelijke eisen rondom controles.

Onder punt 14. wordt ingegaan op de aantrekkelijkheid van het beroep. De werkomgeving voor potentieel toetredende accountants, waarbij werkdruk, work-life-balance en cultuur cruciale factoren zijn. Dit punt heeft een sterk eenzijdig B4-karakter. Wij pleiten voor een bredere uitleg. Bij veel mkb-kantoren die wettelijke controles uitvoeren is de werkdruk en

cultuur wezenlijk anders dan bij de B4. Het zou niet misstaan om deze aspecten en verschillen ook duidelijk te benoemen en ook uit te dragen bij uitingen over het beroep van accountant. Daarbij wordt opgemerkt dat het beroep van accountant qua werkzaamheden slechts voor een deel bestaat uit wettelijke controles. Het grootste deel bestaat uit andere werkzaamheden, waaronder samenstelopdrachten en adviesdiensten.

Onder punt 15. beveelt u aan dat de toekomstige toezichtstructuur zal bestaan uit één onafhankelijke toezichthouder. Dat juichen wij toe. Wij zien echter in de uitvoering de nodige risico's op het gebied van kennis ten aanzien van het niet-oob-segment en de mogelijke interpretatie van uitkomsten bij toetsingen. Het verder vormgeven van de inrichting van één toezichthouder verdient extra aandacht, waarbij de onder punt 17. geformuleerde constructieve dialoog tussen accountants en toezichthouder een wettelijke verankering zou moeten hebben.

2. Overige aandachtspunten

-Het rapport kent een grondige analyse, maar laat een aantal heilige huisjes waaronder het verplicht stellen van joint-audits, het opsplitsen van controle-en adviestakken intact. De met name grootste accountantskantoren hebben misschien daarom wel positief gereageerd op het rapport. Echter, de vraag blijft wat de sector als geheel van deze analyse vindt, waarbij de mening van niet-oob vergunninghoudende kantoren essentieel is. Deze mening is een belangrijk aspect als onderdeel van het acceptatieproces en de transitie van de sector als geheel en komt nu onvoldoende tot uitdrukking in het rapport.

- In het mca-rapport van 31 mei 2018 wordt de herkenbaarheid van de zogeheten drivers van controlekwaliteit onder OOB-vergunninghouders herkent die door de Stuurgroep Publiek Belang van de NBA zijn opgesteld. De niet-OOB vergunninghouders herkennen zich daarin een stuk minder. Dominante drivers casu quo oorzaken die door de leiding van accountantsorganisaties worden genoemd zijn: teamkennis, procesmanagement en de stabiliteit van het controleteam. De andere drivers worden of niet of minder frequent genoemd. Die constatering heeft betekenis voor de focus die accountantsorganisaties dienen aan te brengen met name voor kantoren in het mkb-segment. Het rapport gaat onvoldoende in op deze verschillen.

-In hetzelfde mca-rapport wordt door medewerkers van accountantsorganisaties en Young Profs erkent dat er binnen hun organisaties thans sprake is van een nadrukkelijker op kwaliteit gerichte cultuur, maar zij wijzen ook op de angstcultuur die is ontstaan. De cultuurverandering wordt door een deel wel en door een deel niet ervaren, hetgeen mede kan worden verklaard door het al dan niet doorvoeren van mutaties binnen de partnergroep. Wij missen een grondige analyse in uw rapport hoe en op welke wijze deze angstcultuur kan worden geëlimineerd.

-Als laatste attentiepunt worden de zogeheten "wicked problems" aan de orde gesteld in het genoemde mca-rapport. Deze wicked-problems zouden wat ons betreft het uitgangspunt moeten zijn geweest voor een verdere diepgaandere analyse door de cta. Met name expliciete maatregelen om cultuur en gedrag als belangrijke aanjager van misstanden te beteugelen komt naar onze mening onvoldoende uit de verf. De afsluitende woorden in hoofdstuk 9 over cultuur in uw rapport dat "de druk op de ketel" moet worden gehouden is geen garantie om een juiste cultuur en gedrag te borgen.

Tot slot vinden wij het als beroepsorganisatie van mkb-accountants een gemiste kans, dat wij niet gehoord zijn als gesprekspartners die zijn opgesomd in de bijlage. Onze beroepsvereniging kent ook een deel mkb-accountants die zich in de dagelijkse praktijk bezighouden met wettelijke controles (waaronder vrijwillige controles).

Voor een reactie zijn wij gaarne bereid.

Hoogachtend,

drs. M. Moling AA RA RB
voorzitter Novaa